

26/10/2014

אחוזי הזכאות לתעודת בגרות בקרב תלמידי י"ב יוצאי אתיופיה בהשוואה לכלל האוכלוסייה במגזר היהודי, תשס"ח – תשע"ג

1. רקע

קיומה של תעודת בגרות כיום מהווה תנאי הכרחי להשתלבות בעולם התעסוקה המודרני ולמוביליות כלכלית וחברתית בהמשך. בשנים האחרונות, מרבית מוסדות ההשכלה הגבוהה ומקומות העבודה אף אינם מסתפקים בתעודה זו והם דורשים מהפונים אליהם להיות בעלי תעודת בגרות איכותית או בעלי תואר ראשון לפחות. מטרתו של מסמך זה הינה לבחון האם חלו שינויים, בין השנים תשס"ח – תשע"ב, באחוזי יוצאי אתיופיה הזכאים לתעודת בגרות רגילה ואיכותית (העומדת במבחני הסף לאוניברסיטאות) בהשוואה לאחוזי הזכאים בקרב כלל התלמידים בחינוך העברי באותן שנים¹ והאם הצטמצמו הפערים בין שתי הקבוצות.

אחוזי תלמידי כיתות י"ב מקרב יוצאי אתיופיה וכלל התלמידים שנבחנו זכאים לתעודת בגרות רגילה

ותעודת בגרות איכותית העומדת במבחן הסף להשכלה גבוהה, תשס"ח – תשע"ג*

שנה	סה"כ תלמידי י"ב	אחוז הנבחנים מבין תלמידי י"ב	אחוז הזכאים מבין התלמידים	אחוזי העומדים בדרישות הסף לאוניברסיטאות	פער ב - % זכאות לבגרות איכותית בין יוצאי אתיופיה לכלל האוכ' האוכ'	פער ב - % זכאות לבגרות איכותית בין יוצאי אתיופיה לכלל האוכ' האוכ'
חינוך עברי						
תשס"ח	78,782	82.4%	54.9%	47.9%		
תשס"ט	78,291	81.7%	57.0%	48.8%		
תש"ע	76,930	81.8%	58.3%	53.5%		
תשע"א	75,433	88.0%	62.8%	54.1%		
תשע"ב	74,957	88.5%	65.2%	51.0%		
תשע"ג	77,107	86.3%	67.2%	52.5%		
תלמידים יוצאי אתיופיה						
תשס"ח	2,210	84.7%	35.6%	20.8%	27.1%	19.3%
תשס"ט	2705	86.2%	40.1%	22.9%	25.9%	16.9%
תש"ע	3050	86.5%	42.5%	24.3%	29.2%	15.8%
תשע"א	2,628	87.6%	43.5%	22.6%	31.5%	19.3%
תשע"ב	2,709	86.9%	47.3%	26.4%	24.6%	17.9%

¹ הנתונים כוללים את הלומדים בי"ב במגזר החרדי.

26.0%	17.3%	26.5%	49.9%	87.9%	2,958	תשע"ג
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

* המקור – הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ונתוני משרד החינוך

דברי הסבר :

1. מספר התלמידים יוצאי אתיופיה הלומדים בכתה י"ב עלה בכ – 34% בין השנים תשס"ח – תשע"ג בעוד שבקרב כלל האוכלוסייה היהודית לא חל כל גידול. גידול זה נובע בעיקר מהעליה במספר התלמידים יוצאי אתיופיה המסיימים 12 שנות לימוד ובחלקו (הקטן) מהימשכות העלייה מאתיופיה לישראל באותן שנים.
2. אחוז התלמידים יוצאי אתיופיה הניגשים לבחינות הבגרות מקרב כלל הלומדים ביי"ב הינו 85% ויותר ואף עולה במרבית השנים על האחוז בקרב סה"כ האוכלוסייה בחינוך העברי.
3. הנתונים מורים על גידול הדרגתי באחוז יוצאי אתיופיה הזכאים לתעודת בגרות, מ – 35.6% בתשס"ח ל – 49.9% בתשע"ג (גידול של 14.3% במשך שש שנים!). על אף גידול מרשים זה, עדיין אחוז הזכאים לתעודת בגרות בקרב יוצאי אתיופיה נמוך בהרבה מזה שבקרב כלל האוכלוסייה היהודית, שאף בתוכה חל גידול של 12.3% באחוז הזכאים לתעודת בגרות באותן שנים (מ – 54.9% בתשס"ח ל – 67.2% בתשע"ג).
4. גידול קטן יותר חל במהלך שנים אלו באחוז יוצאי אתיופיה הזכאים לתעודת בגרות איכותית – 5.6% בלבד (מ – 20.8% בתשס"ח ל – 26.5% בתשע"ג). אחוז זה היה נמוך בתשע"ג בכ – 50% מאחוז הזכאים לתעודת בגרות איכותית (העומדת במבחן הסף של מוסדות ההשכלה הגבוהה בקרב כלל האוכלוסייה באותן שנים) (26.5% לעומת 52.5% בהתאמה).
5. למרות השיפור שחל בשנים האחרונות באחוז יוצאי אתיופיה הזכאים לתעודת בגרות כמעט ולא הצטמצם הפער בינם לבין כלל האוכלוסייה היהודית, שעמד בשנת תשס"ח על 19.3% בהשוואה ל – 17.3% בשנת תשע"ג בהתאמה.
6. בדומה, לא הצטמצמו הפערים באחוז הזכאים יוצאי אתיופיה לתעודת בגרות איכותית לכלל האוכלוסייה (פער של 27.1% בתשס"ח לעומת פער של 26.0% בתשע"ג בהתאמה).
7. סקרים שעשתה הלמ"ס מורים שבמהלך 8 השנים מאז סיום לימודיהם משלימים 8% נוספים מקרב יוצאי אתיופיה בדומה לאחוז המשלימים בכלל האוכלוסייה.

תובנות ומסקנות:

- אחוז הנבחנים לתעודת בגרות מקרב תלמידי י"ב יוצאי אתיופיה הינו כ – 85% ודומה לזה שבקרב כלל האוכלוסייה היהודית. הישג הראוי לציון! סביר להניח שהפוטנציאל הקיים להגדלת מספר הנבחנים מכלל תלמידי י"ב (בשתי הקבוצות) מוצה ברובו. עלינו להדגיש לפיכך בפעילותנו בשנים הבאות את הצורך בגידול אחוז יוצאי אתיופיה הלומדים ביי"ב הזכאים לתעודת בגרות ככלל ובאחוז הזכאים לתעודת בגרות איכותית בפרט.

אגודה ישראלית למען יהודי אתיופיה
ISRAEL ASSOCIATION FOR ETHIOPIAN JEWS
በኢትዮጵያ ለእስራኤል ለሕዝብ ለሥራዊት ለሥራዊት ለሥራዊት

- העלייה באחוז הזכאות לבגרות (רגילה ואיכותית) בין השנים תשס"ח – תשע"ג בקרב יוצאי אתיופיה לא הייתה מלווה בצמצום פערים בינם לבין יתר האוכלוסייה היהודית, שאף היא שיפרה את הישגיה. מסקנה זו בולטת בעיקר באחוז הזכאים לבגרות איכותית.
  - העלייה במהלך השנים באחוז הזכאים לתעודת בגרות יוצאי אתיופיה נובעת בעיקר מגורמים חיצוניים למערכת החינוך, כגון – עליה הדרגתית במשקלם היחסי של תלמידים יוצאי אתיופיה ילידי ישראל; עליה ברמת השכלתם של הורי התלמידים ומעורבותם הגוברת בחינוך ילדיהם; התבססותן הכלכלית של חלק מהמשפחות והמעבר ההדרגתי, הגובר עם המעבר לחטיבת הביניים, של התלמידים יוצאי אתיופיה מבתי ספר ממלכתיים דתיים לבתי ספר ממלכתיים בהם אחוז הזכאות גבוה יותר.²
  - כפי הנראה השפעתן של מרבית התוכניות התוספתיות המופעלות בקרב תלמידים יוצאי אתיופיה, ע"י עמותות המגזר השלישי, מעבר לשינויים הדמוגרפיים והחברתיים שצוינו בסעיף ג' קיימת השפעה מצומצמת יחסית, מה עוד שרבות מהן מופעלות ע"י כוח אדם שאינו מקצועי דיו ואינן מפקחות דיין ע"י משרד החינוך.
  - האחרייות הכוללת על העלאת אחוז הזכאים לתעודת בגרות בקרב יוצאי אתיופיה ועל צמצום הפערים בינם לבין כלל האוכלוסייה היהודית מוטלת על משרד החינוך ולא על העמותות המפעילות את מרבית התוכניות לזכאות לבגרות. מתפקידן של עמותות אלו להוסיף במידת הצורך על פעילותו של המשרד ולא להחליפה.
  - המשך הפעילות החינוכית להעלאת אחוז הזכאות לבגרות יוצאי אתיופיה במתכונת הנוכחית עשויה להביא אמנם לשיפור הדרגתי איטי באחוז הזכאות לבגרות בקרב התלמידים יוצאי אתיופיה אולם אין די בה כדי לצמצם את הפערים הקיימים כיום בין תלמידים יוצאי אתיופיה לבין שאר האוכלוסייה וכתוצאה מכך תקשה על השתלבותם העתידית של תלמידים אלו בבגרותם בהיכנסם לשוק התעסוקה התחרותי המודרני – טכנולוגי, שדרישותיו הולכות ועולות.
- לאור התמונה שתוארה לעיל, קוראת האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה למשרד החינוך להציב למערכת החינוך שלושה יעדים כמיתים ומדידים לגבי תלמידים יוצאי אתיופיה לחמש השנים הבאות, ואלו הם:**
- להשוות את אחוז הזכאים לבגרות מקרב תלמידים יוצאי אתיופיה לאחוז הממוצע בקרב כלל אוכלוסיית התלמידים בחינוך העברי.
  - להכפיל את אחוז הזכאים לבגרות איכותית בקרב יוצאי אתיופיה תוך חמש שנים (בשנת תשע"ג האחוז עמד על 26.5% בלבד).
  - לצמצם את הפער באחוז הזכאות לבגרות בין יוצאי אתיופיה לכלל האוכלוסייה בכ – 50% לפחות בחמש השנים הבאות (עד סוף שנת הלימודים תשע"ט).

² בחינוך הממ"ד קיימים בתי ספר רבים המופעלים ע"י עמותות. בבתי ספר אלו רמת הזכאות לבגרות גבוהה אולם ההורים נדרשים לשלם שכר לימוד גבוה. בבתי ספר אלו לומדים מועטים בלבד מקרב יוצאי אתיופיה.

אגודה ישראלית למען יהודי אתיופיה
ISRAEL ASSOCIATION FOR ETHIOPIAN JEWS
በገዢ ስርዓተ-ክርስቲያን ለኢትዮጵያውያን

**השגתם של שלושה יעדים אלו מחייבת את משרד החינוך להכין תכנית פעולה מפורטת להשגתם,
עפ"י בתי הספר והיישובים בהם לומדים תלמידים אלו ותקצובם בהתאם.**